

Bruksela, 19 grudnia 2018 r.
(OR. en)

15312/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0209(COD)

CODEC 2264
ENV 874
CLIMA 248
ENER 429
CADREFIN 403
PE 181

NOTA INFORMACYJNA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1293/2013 – Wynik prac w Parlamencie Europejskim (Strasburg, 10–13 grudnia 2018 r.)

I. WPROWADZENIE

Sprawozdawca Gerben-Jan GERBRANDY (ALDE, NL) przedstawił w imieniu Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności sprawozdanie zawierające 75 poprawek (poprawki 1–75) do wniosku.

Dodatkowo grupa polityczna PPE zgłosiła 5 poprawek (poprawki 76–80), grupa Verts/ALE – 12 poprawek (poprawki 81–92), a grupa GUE/NGL – 8 poprawek (poprawki 93–100). Grupa polityczna ALDE zgłosiła jedną poprawkę (poprawka 101), a grupa polityczna S&D – trzy poprawki (poprawki 102–104).

II. GŁOSOWANIE

Podczas głosowania 11 grudnia 2018 r. zgromadzenie plenarne przyjęło poprawki 1, 3–37, 39–57, 58 (część pierwsza), 59–75 i 101–104 do wniosku dotyczącego rozporządzenia. Nie przyjęto żadnych innych poprawek. Przyjęte poprawki zamieszczono w załączniku.

Po zakończeniu głosowania wniosek został odesłany do komisji parlamentarnej, zgodnie z art. 59 ust. 4 pkt 4 regulaminu Parlamentu Europejskiego, a tym samym pierwsze czytanie w Parlamencie nie zostało zakończone i rozpoczęły się negocjacje z Radą.

Ustanowienie programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) *I**

Poprawki przyjęte przez Parlamentu Europejskiego w dniu 11 grudnia 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1293/2013 (COM(2018)0385 - C8-0249/2018 – 2018/0209(COD))¹

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję

(2) Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE), ustanowiony rozporządzeniem (UE) nr 1293/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady⁶ na lata 2014–2020, jest najnowszym z wprowadzanej w ostatnich 25 latach serii programów UE wspierających realizację priorytetów prawodawstwa i polityki w dziedzinie środowiska i klimatu. Został on pozytywnie oceniony w ramach niedawnej oceny śródkresowej⁷, która wykazała, że program staje się coraz bardziej skuteczny, wydajny i adekwatny. Realizacja programu LIFE 2014–2020 powinna być zatem kontynuowana z pewnymi modyfikacjami, które określono w przeglądzie śródkresowym oraz późniejszych ocenach. Należy również ustanowić Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE („program”) na okres od 2021 r.

Poprawka

(2) Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE), ustanowiony rozporządzeniem (UE) nr 1293/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady⁶ na lata 2014–2020, jest najnowszym z wprowadzanej w ostatnich 25 latach serii programów UE wspierających realizację priorytetów prawodawstwa i polityki w dziedzinie środowiska i klimatu. Został on pozytywnie oceniony w ramach niedawnej oceny śródkresowej⁷, która wykazała, że program **jest już wysoce racjonalny pod względem kosztów i** staje się **ogólnie** coraz bardziej skuteczny, wydajny i adekwatny. Realizacja programu LIFE 2014–2020 powinna być zatem kontynuowana z pewnymi modyfikacjami, które określono w przeglądzie śródkresowym oraz późniejszych ocenach. Należy również ustanowić Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE („program”) na okres od 2021 r.

¹ Sprawa została odesłana do komisji właściwej w celu przeprowadzenia negocjacji międzyinstytucjonalnych na podstawie art. 59 ust. 4 akapit czwarty Regulaminu (A8-0397/2018).

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (WE) nr 614/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 185).

⁷ Sprawozdanie z oceny śródkresowej program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) (SWD(2017) 355 final).

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (WE) nr 614/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 185).

⁷ Sprawozdanie z oceny śródkresowej program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) (SWD(2017) 355 final).

Poprawka 102

Nicola Caputo

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję

(3) Dążąc do osiągnięcia celów Unii i celów końcowych określonych w przepisach, polityce, planach i zobowiązaniach międzynarodowych w zakresie środowiska, klimatu i powiązanych aspektów czystej energii program powinien przyczyniać się do przejścia w kierunku czystej, zasobooszczędnej, **niskoemisyjnej** i odpornej na zmiany klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym, do ochrony i poprawy **jakości** środowiska oraz **zatrzymywania** i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej poprzez bezpośrednie interwencje albo działanie na rzecz włączania tych celów do innych polityk.

Poprawka

(3) Dążąc do osiągnięcia celów Unii i celów końcowych określonych w przepisach, polityce, planach i zobowiązaniach międzynarodowych w zakresie środowiska, klimatu i powiązanych aspektów czystej energii program powinien przyczyniać się do przejścia w kierunku czystej, zasobooszczędnej, **neutralnej emisyjnie** i odpornej na zmiany klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym, do ochrony i poprawy środowiska oraz **zdrowia** i **zatrzymania oraz** odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, **w tym dzięki wspieraniu sieci Natura 2000, efektywnemu zarządzaniu i zapobieganiu degradacji ekosystemów**, poprzez bezpośrednie interwencje albo działanie na rzecz włączania tych celów do innych polityk. **Sprawiedliwej transformacji należy dokonać na drodze konsultacji i dialogu z partnerami społecznymi oraz zainteresowanymi regionami i społecznościami. Podmioty te należy**

również angażować w możliwym zakresie w opracowywanie i wdrażanie projektów.

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

(4) Unia z zaangażowaniem kształtuje swoją kompleksową odpowiedź na cele zrównoważonego rozwoju agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 Organizacji Narodów Zjednoczonych, w których uwidoczniono nierozzerwalny związek między zarządzaniem zasobami naturalnymi w celu zapewnienia ich długoterminowej dostępności, usługami ekosystemowymi i ich związkiem z ze zdrowiem ludzi, a zrównoważonym wzrostem sprzyjającym włączeniu społecznemu. W tym duchu program powinien **wnieść** istotny wkład zarówno w rozwój gospodarczy, jak i w spójność społeczną.

Poprawka

(4) Unia z zaangażowaniem kształtuje swoją kompleksową odpowiedź na cele zrównoważonego rozwoju agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 Organizacji Narodów Zjednoczonych, w których uwidoczniono nierozzerwalny związek między zarządzaniem zasobami naturalnymi w celu zapewnienia ich długoterminowej dostępności, usługami ekosystemowymi i ich związkiem z ze zdrowiem ludzi, a zrównoważonym wzrostem sprzyjającym włączeniu społecznemu. W tym duchu program powinien **odzwierciedlać zasady solidarności i wspólnej odpowiedzialności, a jednocześnie wnieść** istotny wkład zarówno w rozwój gospodarczy, jak i w spójność społeczną.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(4a) Aby promować zrównoważony rozwój, wymogi ochrony środowiska i klimatu powinny być uwzględniane przy określaniu i wdrażaniu wszystkich strategii politycznych i działań Unii. Należy zatem wspierać synergię i komplementarność z innymi unijnymi programami finansowania, między innymi przez ułatwianie finansowania działań, które uzupełniają strategiczne projekty

zintegrowane i strategiczne projekty ochrony przyrody, a także wspierają upowszechnianie i powielanie rozwiązań opracowanych w ramach programu. W celu wyeliminowania ryzyka podwójnego finansowania niezbędna jest koordynacja. Komisja i państwa członkowskie powinny podjąć kroki w celu uniknięcia dodatkowego obciążenia administracyjnego beneficjentów projektów, wynikającego z zobowiązań sprawozdawczych w zakresie różnych instrumentów finansowych, oraz nakładania się tych zobowiązań.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję

(5) Program powinien przyczynić się do zrównoważonego rozwoju i osiągnięcia celów ogólnych i celów końcowych prawodawstwa, strategii, planów i zobowiązań międzynarodowych Unii w zakresie środowiska, klimatu i stosownych aspektów czystej energii, w szczególności agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ONZ⁸, Konwencji o różnorodności biologicznej⁹ **oraz** porozumienia paryskiego przyjętego na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu¹⁰ („porozumienie klimatyczne z Paryża”).

Poprawka

(5) Program powinien przyczynić się do zrównoważonego rozwoju i osiągnięcia celów ogólnych i celów końcowych prawodawstwa, strategii, planów i zobowiązań międzynarodowych Unii w zakresie środowiska, klimatu i stosownych aspektów czystej energii, w szczególności agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ONZ⁸, Konwencji o różnorodności biologicznej⁹, porozumienia paryskiego przyjętego na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu¹⁰ („porozumienie klimatyczne z Paryża”), **Konwencji EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska („konwencja z Aarhus”), Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości, Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, konwencji rotterdamskiej w sprawie procedury zgody**

*po uprzednim poinformowaniu
w międzynarodowym handlu niektórymi
niebezpiecznymi substancjami
chemicznymi i pestycydami i Konwencji
sztokholmskiej w sprawie trwałych
zanieczyszczeń organicznych.*

⁸ Agenda 2030, rezolucja przyjęta przez
ZO ONZ w dniu 25/9/2015.

⁹ 93/626/EWG: Decyzja Rady z dnia
25 października 1993 r. dotycząca
zawarcia Konwencji o różnorodności
biologicznej (Dz.U. L 309 z 13.12.1993,
s. 1).

¹⁰ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁸ Agenda 2030, rezolucja przyjęta przez
ZO ONZ w dniu 25/9/2015.

⁹ 93/626/EWG: Decyzja Rady z dnia
25 października 1993 r. dotycząca
zawarcia Konwencji o różnorodności
biologicznej (Dz.U. L 309 z 13.12.1993,
s. 1).

¹⁰ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

Poprawki 6 oraz 101

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję

(6) Szczególne znaczenie dla osiągnięcia
nadrzędnych celów ma wdrożenie pakietu
dotyczącego gospodarki o obiegu
zamkniętym¹¹, ram polityki klimatyczno-
energetycznej do roku 2030^{12,13,14} **unijnych**
przepisów dotyczących ochrony przyrody¹⁵
oraz powiązanych strategii^{16,17,18,19,20}.

¹¹ COM(2015) 614 final z 2.12.2015.

¹² Ramy polityki klimatyczno-
energetycznej do roku 2030,
COM(2014)15 z 22.1.2014.

¹³ „Strategia UE w zakresie przystosowania
się do zmiany klimatu” (COM(2013) 216
z 16.4.2013).

Poprawka

(6) Szczególne znaczenie dla osiągnięcia
nadrzędnych celów ma wdrożenie pakietu
dotyczącego gospodarki o obiegu
zamkniętym¹¹, ram polityki klimatyczno-
energetycznej do roku 2030^{12,13,14} **unijnego**
dorobku dotyczącego ochrony przyrody^{14a,}
^{14b, 15} oraz powiązanych strategii^{16,17,18,19}
²⁰; **równie ważna jest realizacja^{20a}**
ogólnych programów działań w sprawie
polityki na rzecz środowiska i klimatu
przyjętych zgodnie z art. 192 ust. 3 TFUE,
takich jak 7. program działań w zakresie
środowiska^{20b}.

¹¹ COM(2015) 614 final z 2.12.2015.

¹² Ramy polityki klimatyczno-
energetycznej do roku 2030,
COM(2014)15 z 22.1.2014.

¹³ „Strategia UE w zakresie przystosowania
się do zmiany klimatu” (COM(2013) 216
z 16.4.2013).

¹⁴ Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, COM(2016) 860 z 30.11.2016.

¹⁵ Plan działania na rzecz przyrody, ludzi i gospodarki, COM(2017)198 z 27.4.2017.

¹⁶ Program „Czyste powietrze dla Europy”, COM(2013)918.

¹⁷ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

¹⁸ Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby, COM(2006)231.

¹⁹ Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej, COM/2016/0501 final.

²⁰ Plan działania dotyczący infrastruktury paliw alternatywnych przyjęty na podstawie art. 10 ust. 6 dyrektywy 2014/94/UE z 8.11.2017.

¹⁴ Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, COM(2016) 860 z 30.11.2016.

^{14a} *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).*

^{14b} *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).*

¹⁵ Plan działania na rzecz przyrody, ludzi i gospodarki, COM(2017)198 z 27.4.2017.

¹⁶ Program „Czyste powietrze dla Europy”, COM(2013)918.

¹⁷ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

¹⁸ Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby, COM(2006)231.

¹⁹ Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej, COM/2016/0501 final.

²⁰ Plan działania dotyczący infrastruktury paliw alternatywnych przyjęty na podstawie art. 10 ust. 6 dyrektywy 2014/94/UE z 8.11.2017.

^{20a} *Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody.*

^{20b} *Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 171).*

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 6 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(6a) Unia przywiązuje dużą wagę do długoterminowej trwałości wyników projektów LIFE i zdolności do ich zabezpieczenia i utrzymania po realizacji projektu, między innymi przez kontynuację projektów, powielanie lub transfer. Oznacza to szczególne wymagania wobec wnioskodawców, jak również konieczność zapewnienia gwarancji na poziomie Unii w celu dopilnowania, aby inne projekty finansowane przez UE nie podważały wyników realizowanych projektów LIFE.

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 7

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(7) Do spełnienia zobowiązań Unii wynikających z porozumienia klimatycznego z Paryża, konieczna jest transformacja Unii w energooszczędne, **niskoemisyjne** i odporne na zmianę klimatu społeczeństwo. To z kolei wymaga podejmowania działań ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które w największym stopniu przyczyniają się do obecnych poziomów emisji **CO₂** i zanieczyszczeń, oraz udziału w realizacji ram polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r. i zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu państw członkowskich, a także **przygotowań do** unijnej strategii w dziedzinie klimatu i energii na połowę stulecia **i długoterminowej**. Program powinien również obejmować środki przyczyniające się do realizacji unijnej polityki

(7) Do spełnienia zobowiązań Unii wynikających z porozumienia klimatycznego z Paryża, konieczna jest transformacja Unii w **zrównoważone**, energooszczędne, **neutralne emisyjnie** i odporne na zmianę klimatu społeczeństwo **oparte na gospodarce o obiegu zamkniętym i zasobach odnawialnych**. To z kolei wymaga podejmowania działań ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które w największym stopniu przyczyniają się do obecnych poziomów emisji **gazów cieplarnianych** i zanieczyszczeń, oraz udziału w realizacji ram polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r. i zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu państw członkowskich, a także **realizacji** unijnej strategii w dziedzinie klimatu i energii **na**

przystosowania się do zmiany klimatu w celu zmniejszenia podatności na niekorzystne skutki zmian klimatycznych.

2050 r. i na późniejsze lata, zgodnie z celem dotyczącym dekarbonizacji zapisanym w porozumieniu paryskim. Program powinien również obejmować środki przyczyniające się do realizacji unijnej polityki przystosowania się do zmiany klimatu w celu zmniejszenia podatności na niekorzystne skutki zmian klimatycznych.

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 8

Tekst proponowany przez Komisję

(8) Przejście na **czystą** energię stanowi niezbędny wkład w łagodzenie zmiany klimatu i niesie dodatkowe korzyści dla środowiska. Do programu powinny zostać włączone działania na rzecz budowania zdolności wspierające przejście na czystą energię, finansowane do 2020 r. w ramach programu „Horyzont 2020” – ich celem nie jest bowiem finansowanie doskonałości i generowanie innowacji, lecz ułatwienie korzystania z dostępnej technologii, która przyczyni się do łagodzenia zmiany klimatu. Włączenie do programu działań w zakresie budowania zdolności daje potencjał synergii między podprogramami i zwiększa ogólną spójność unijnego finansowania. Należy zatem gromadzić i rozpowszechniać dane dotyczące wykorzystania istniejących rozwiązań w zakresie badań naukowych i innowacji w projektach LIFE, w tym dane pochodzące z programu „Horyzont Europa” i jego poprzedników.

Poprawka

(8) Przejście na **odnawialną, zasobooszczędną i neutralną emisyjnie** energię stanowi niezbędny wkład w łagodzenie zmiany klimatu i niesie dodatkowe korzyści dla środowiska. Do programu powinny zostać włączone działania na rzecz budowania zdolności wspierające przejście na czystą energię, finansowane do 2020 r. w ramach programu „Horyzont 2020” – ich celem nie jest bowiem finansowanie doskonałości i generowanie innowacji, lecz ułatwienie korzystania z dostępnej technologii **w zakresie energii odnawialnej i efektywności energetycznej**, która przyczyni się do łagodzenia zmiany klimatu. **Program powinien obejmować wszystkie zainteresowane strony i sektory zaangażowane w przejście na czystą energię, takie jak sektor budowlany, przemysł, transport i rolnictwo.** Włączenie do programu działań w zakresie budowania zdolności daje potencjał synergii między podprogramami i zwiększa ogólną spójność unijnego finansowania. Należy zatem gromadzić i rozpowszechniać dane dotyczące wykorzystania istniejących rozwiązań w zakresie badań naukowych i innowacji w projektach LIFE, w tym dane pochodzące z programu „Horyzont

Poprawka 10

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 9

Tekst proponowany przez Komisję

(9) W ocenach skutków prawodawstwa dotyczącego czystej energii szacuje się, że realizacja unijnych celów w dziedzinie energii na 2030 r. będzie wymagała dodatkowych inwestycji w wysokości 177 mld EUR rocznie w okresie 2021–2030. Największe braki występują w inwestycjach w dekarbonizację budynków (efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii wykorzystywane na małą skalę), w sytuacji gdy kapitał powinien być kierowany w stronę projektów o wysoce rozproszonym charakterze. Jednym z celów podprogramu „Przejście na czystą energię” jest budowanie zdolności w **zakresie** tworzenia i agregacji projektów, a zatem również pomoc w **absorpcji** środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu stymulowania inwestycji w **czystą energię** z wykorzystaniem instrumentów finansowych przewidzianych w ramach Funduszu InvestEU.

Poprawka

(9) W ocenach skutków prawodawstwa dotyczącego czystej energii szacuje się, że realizacja unijnych celów w dziedzinie energii na 2030 r. będzie wymagała dodatkowych inwestycji w wysokości 177 mld EUR rocznie w okresie 2021–2030. Największe braki występują w inwestycjach w dekarbonizację budynków (efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii wykorzystywane na małą skalę), w sytuacji gdy kapitał powinien być kierowany w stronę projektów o wysoce rozproszonym charakterze. Jednym z celów podprogramu „Przejście na czystą energię” jest budowanie zdolności tworzenia i agregacji projektów, a zatem również pomoc w **absorpcji** środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu stymulowania inwestycji w **energię odnawialną i sprawność energetyczną**, z wykorzystaniem instrumentów finansowych przewidzianych w ramach Funduszu InvestEU.

Poprawka 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 9 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(9a) Program LIFE jest jedynym programem ukierunkowanym w szczególności na działania w dziedzinie

środowiska i klimatu, w związku z czym odgrywa kluczową rolę we wspieraniu wdrażania unijnych przepisów w tych obszarach.

Poprawka 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 11

Tekst proponowany przez Komisję

(11) Działanie, które otrzymało wkład z programu, może również otrzymać wkład z dowolnego programu unijnego, pod warunkiem że wkład z obu programów nie pokrywa tych samych kosztów. Działania, które otrzymują finansowanie skumulowane z różnych programów unijnych *są* poddawane tylko jednemu audytowi obejmującemu wszystkie przedmiotowe programy i dotyczące ich obowiązujące przepisy.

Poprawka

(11) Działanie, które otrzymało wkład z programu, może również otrzymać wkład z dowolnego programu unijnego, pod warunkiem że wkład z obu programów nie pokrywa tych samych kosztów. Działania, które otrzymują finansowanie skumulowane z różnych programów unijnych *powinny być* poddawane tylko jednemu audytowi obejmującemu wszystkie przedmiotowe programy i dotyczące ich obowiązujące przepisy.

Poprawka 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 12

Tekst proponowany przez Komisję

(12) *W najnowszym unijnym pakiecie dotyczącym przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska²¹ stwierdzono, że należy poczynić znaczny postęp, aby przyspieszyć wdrażanie unijnego dorobku prawnego w dziedzinie środowiska i w większym stopniu włączać cele środowiskowe i klimatyczne do innych polityk. Program powinien zatem działać jako katalizator wymaganych postępów poprzez opracowywanie, testowanie i powielanie nowych podejść; wspieranie tworzenia, monitorowania i oceny polityki; zwiększanie zaangażowania*

Poprawka

(12) *Program powinien zatem działać jako katalizator, aby sprostać wyzwaniom horyzontalnym i systemowym, zaradzić podstawowym przyczynom niedociągnięć we wdrażaniu, które zidentyfikowano w przeglądzie wdrażania polityki ochrony środowiska, oraz osiągnąć wymagane postępy poprzez opracowywanie, testowanie i powielanie nowych podejść; wspieranie tworzenia, monitorowania i oceny polityki; **usprawnianie zarządzania w dziedzinach dotyczących środowiska, zmiany klimatu oraz pokrewnych kwestiach związanych***

zainteresowanych podmiotów;
uruchamianie inwestycji w ramach
wszystkich unijnych programów
inwestycyjnych lub innych źródeł
finansowania oraz wspieranie działań
mających na celu pokonywanie różnych
przeszkód w skutecznej realizacji
kluczowych planów wymaganych
w prawodawstwie dotyczącym środowiska.

*z przejściem na czystą energię, w tym
przez zwiększanie wielopoziomowego
zaangażowania publicznego
i zainteresowanych podmiotów,
budowanie potencjału, działania
komunikacyjne i kampanie informacyjne;*
uruchamianie inwestycji w ramach
wszystkich unijnych programów
inwestycyjnych lub innych źródeł
finansowania oraz wspieranie działań
mających na celu pokonywanie różnych
przeszkód w skutecznej realizacji
kluczowych planów wymaganych
w prawodawstwie dotyczącym środowiska.

²¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE – Wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki by uzyskiwać lepsze wyniki” (COM(2017)063 final).

²¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE – Wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki by uzyskiwać lepsze wyniki” (COM(2017)063 final).

Poprawka 14

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 13

Tekst proponowany przez Komisję

(13) Zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej, także w ekosystemach morskich, wymaga wsparcia na rzecz opracowywania, wdrażania, egzekwowania i oceny odpowiednich przepisów i polityki Unii, w tym europejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r.²², dyrektywy Rady 92/43/EWG²³ i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE²⁴ oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014²⁵, w szczególności poprzez stworzenie bazy wiedzy na potrzeby tworzenia i wdrażania polityki oraz poprzez opracowywanie, testowanie,

Poprawka

(13) Zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej *i degradacji ekosystemów*, także w ekosystemach morskich *i innych ekosystemach wodnych*, wymaga wsparcia na rzecz opracowywania, wdrażania, egzekwowania i oceny odpowiednich przepisów i polityki Unii, w tym europejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r.²², dyrektywy Rady 92/43/EWG²³ i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE²⁴ oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014²⁵, w szczególności poprzez stworzenie bazy wiedzy na potrzeby

demonstrację i stosowanie najlepszych praktyk i rozwiązań na małą skalę lub dostosowanych do konkretnych sytuacji lokalnych, regionalnych lub krajowych, w tym zintegrowanych podejść do realizacji ram działań priorytetowych przygotowanych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG. Aby wypełnić swoje obowiązki sprawozdawcze na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej, Unia **powinna** śledzić swoje wydatki związane z różnorodnością biologiczną. Należy również spełnić wymogi dotyczące śledzenia wydatków określone w innych przepisach Unii.

²² COM(2011) 244 final.

²³ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

tworzenia i wdrażania polityki oraz poprzez opracowywanie, testowanie, demonstrację i stosowanie najlepszych praktyk i rozwiązań, **takich jak skuteczne zarządzanie**, na małą skalę lub dostosowanych do konkretnych sytuacji lokalnych, regionalnych lub krajowych, w tym zintegrowanych podejść do realizacji ram działań priorytetowych przygotowanych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG. Aby wypełnić swoje obowiązki sprawozdawcze na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej, Unia i **państwa członkowskie powinny** śledzić swoje wydatki związane z różnorodnością biologiczną. Należy również spełnić wymogi dotyczące śledzenia wydatków określone w innych przepisach Unii.

²² COM(2011) 244 final.

²³ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

Poprawka 15

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 14

Tekst proponowany przez Komisję

(14) Z niedawnych ocen i przeglądów,

Poprawka

(14) Z niedawnych ocen i przeglądów,

w tym przeglądu śródkresowego europejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r. i oceny adekwatności prawodawstwa dotyczącego przyrody wynika, że jedną z głównych przyczyn, dla których nie wdrożono w wystarczającym stopniu przepisów Unii w dziedzinie przyrody oraz strategii ochrony różnorodności biologicznej, jest brak odpowiedniego finansowania. Główne unijne instrumenty finansowania, w tym [Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki] mogą znacząco przyczynić się do zaspokojenia tych potrzeb. Program może przyczynić się do poprawy skuteczności takiego uwzględniania kwestii środowiska w innych politykach dzięki strategicznym projektom ochrony przyrody poświęconym stymulowaniu wdrażania prawodawstwa i polityki Unii w dziedzinie przyrody i różnorodności biologicznej, w tym realizacji działań określonych w ramach działań priorytetowych ustalonych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG. Strategiczne projekty ochrony przyrody powinny wspierać programy działań **w państwach członkowskich** w celu włączania istotnych aspektów przyrody i różnorodności biologicznej do innych polityk i programów finansowych, zapewniając tym samym wykorzystanie odpowiednich funduszy na realizację tych polityk. W ramach strategicznego planu dotyczącego wspólnej polityki rolnej państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wykorzystaniu pewnej części przydziału środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu pozyskania wsparcia dla działań uzupełniających strategiczne projekty ochrony przyrody określone w niniejszym rozporządzeniu.

w tym przeglądu śródkresowego europejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r. i oceny adekwatności prawodawstwa dotyczącego przyrody wynika, że jedną z głównych przyczyn, dla których nie wdrożono w wystarczającym stopniu przepisów Unii w dziedzinie przyrody oraz strategii ochrony różnorodności biologicznej, jest brak odpowiedniego finansowania. Główne unijne instrumenty finansowania, w tym [Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki] mogą znacząco przyczynić się do zaspokojenia tych potrzeb, **pod warunkiem że fundusze te będą komplementarne**. Program może przyczynić się do poprawy skuteczności takiego uwzględniania kwestii środowiska w innych politykach dzięki strategicznym projektom ochrony przyrody poświęconym stymulowaniu wdrażania prawodawstwa i polityki Unii w dziedzinie przyrody i różnorodności biologicznej, w tym realizacji działań określonych w ramach działań priorytetowych ustalonych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG. Strategiczne projekty ochrony przyrody powinny wspierać programy działań w celu **wspomagania** włączania istotnych aspektów przyrody i różnorodności biologicznej do innych polityk i programów finansowych, zapewniając tym samym wykorzystanie odpowiednich funduszy na realizację tych polityk. W ramach strategicznego planu dotyczącego wspólnej polityki rolnej państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wykorzystaniu pewnej części przydziału środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu pozyskania wsparcia dla działań uzupełniających strategiczne projekty ochrony przyrody określone w niniejszym rozporządzeniu.

Poprawka 16

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 15

Tekst proponowany przez Komisję

(15) Dobrowolny program usług w zakresie różnorodności biologicznej i ekosystemu na europejskich terytoriach zamorskich (BEST) przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej, w tym różnorodności biologicznej mórz i zrównoważonego korzystania z usług ekosystemowych, w tym opartych na ekosystemie podejść do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w najbardziej oddalonych regionach Unii oraz krajach i terytoriach zamorskich. BEST ***pomógł*** w podnoszeniu świadomości co do ekologicznego znaczenia regionów najbardziej oddalonych oraz krajów i terytoriów zamorskich, jeśli chodzi o zachowanie światowej różnorodności biologicznej. W deklaracjach ministerialnych w 2017 i 2018 r. kraje i terytoria zamorskie wyraziły uznanie dla tego systemu małych dotacji na rzecz różnorodności biologicznej. Należy ***umożliwić dalsze finansowanie małych dotacji*** na rzecz różnorodności biologicznej w ***ramach programu, zarówno*** w regionach najbardziej oddalonych, ***jak i w*** krajach i terytoriach zamorskich.

Poprawka

(15) Dobrowolny program usług w zakresie różnorodności biologicznej i ekosystemu na europejskich terytoriach zamorskich (BEST) przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej, w tym różnorodności biologicznej mórz i zrównoważonego korzystania z usług ekosystemowych, w tym opartych na ekosystemie podejść do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w najbardziej oddalonych regionach Unii oraz krajach i terytoriach zamorskich. ***Działanie przygotowawcze BEST przyjęte w 2011 r. oraz zrealizowany następnie program BEST 2.0 i projekt BEST RUP pomogły*** w podnoszeniu świadomości co do ekologicznego znaczenia regionów najbardziej oddalonych oraz krajów i terytoriów zamorskich ***i ich kluczowej roli***, jeśli chodzi o zachowanie światowej różnorodności biologicznej. W ***ocenie skutków przeprowadzonej przez Komisję oszacowano zapotrzebowanie na finansowe wsparcie działań w terenie na tych obszarach na 8 mln EUR rocznie***. W deklaracjach ministerialnych w 2017 i 2018 r. kraje i terytoria zamorskie wyraziły uznanie dla tego systemu małych dotacji na rzecz różnorodności biologicznej. Należy ***zatem nadal finansować z programu małe dotacje*** na rzecz różnorodności biologicznej, w ***tych zwiększanie potencjału i wykorzystywanie działań finansowanych*** w regionach najbardziej oddalonych ***oraz w*** krajach i terytoriach zamorskich.

Poprawka 17

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 16

Tekst proponowany przez Komisję

(16) Propagowanie gospodarki o obiegu zamkniętym wymaga zmiany mentalności w zakresie projektowania, produkcji, konsumpcji i unieszkodliwiania materiałów i produktów, w tym tworzyw sztucznych. Program powinien przyczynić się do przejścia na model gospodarki o obiegu zamkniętym dzięki wsparciu finansowemu skierowanemu do różnych podmiotów (przedsiębiorstw, organów publicznych i konsumentów), w szczególności poprzez stosowanie, rozwijanie i powielanie najlepszych technologii, praktyk i rozwiązań dostosowanych do określonych uwarunkowań lokalnych, regionalnych lub krajowych, w tym poprzez zintegrowane podejścia do wdrażania planów gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. Dzięki wsparciu realizacji strategii dotyczącej tworzyw sztucznych możliwe jest podjęcie działań w celu rozwiązania w szczególności problemu odpadów morskich.

Poprawka

(16) Propagowanie gospodarki o obiegu zamkniętym i ***zasobooszczędności*** wymaga zmiany mentalności w zakresie projektowania, produkcji, konsumpcji i unieszkodliwiania materiałów i produktów, w tym tworzyw sztucznych. Program powinien przyczynić się do przejścia na model gospodarki o obiegu zamkniętym dzięki wsparciu finansowemu skierowanemu do różnych podmiotów (przedsiębiorstw, organów publicznych i konsumentów), w szczególności poprzez stosowanie, rozwijanie i powielanie najlepszych technologii, praktyk i rozwiązań dostosowanych do określonych uwarunkowań lokalnych, regionalnych lub krajowych, w tym poprzez zintegrowane podejścia do ***stosowania hierarchii postępowania z odpadami oraz*** wdrażania planów gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. Dzięki wsparciu realizacji strategii dotyczącej tworzyw sztucznych możliwe jest podjęcie działań w celu rozwiązania w szczególności problemu odpadów morskich.

Poprawka 18

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 16 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(16a) Wysoki poziom ochrony środowiska ma zasadnicze znaczenie dla zdrowia i dobrostanu obywateli Unii. Program powinien wspierać cel Unii, jakim jest produkcja i stosowanie chemikaliów w sposób prowadzący do minimalizacji

istotnych negatywnych skutków dla zdrowia ludzi i dla środowiska oraz opracowanie unijnej strategii na rzecz środowiska wolnego od toksyn. Program powinien wspierać również działania ułatwiające wdrożenie dyrektywy Parlamentu i Rady 2002/49/WE^{25a} w celu osiągnięcia takich poziomów hałasu, które nie powodują poważnych negatywnych skutków ani nie stanowią zagrożenia dla zdrowia człowieka.

^{25a} Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku – Deklaracja Komisji w ramach komitetu pojednawczego w sprawie dyrektywy odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz.U. L 189 z 18.7.2002, s. 12).

Poprawka 19

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 17

Tekst proponowany przez Komisję

(17) Długoterminowym celem Unii w zakresie polityki dotyczącej powietrza jest osiągnięcie takich poziomów jakości powietrza, które nie powodują poważnych negatywnych skutków oraz zagrożeń dla zdrowia człowieka. Świadomość społeczna na temat zanieczyszczenia powietrza jest wysoka, a obywatele oczekują od władz podjęcia działań. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284²⁶ podkreślono rolę, jaką finansowanie unijne może odegrać w osiągnięciu celów polityki czystego powietrza. W związku z tym w ramach programu należy wspierać projekty, w tym strategiczne projekty zintegrowane, które mają potencjał do pozyskiwania środków

Poprawka

(17) Długoterminowym celem Unii w zakresie polityki dotyczącej powietrza jest osiągnięcie takich poziomów jakości powietrza, które nie powodują poważnych negatywnych skutków oraz zagrożeń dla zdrowia człowieka **i dla środowiska, a przy tym zwiększają synergię między poprawą jakości powietrza a redukcją emisji gazów cieplarnianych**. Świadomość społeczna na temat zanieczyszczenia powietrza jest wysoka, a obywatele oczekują od władz podjęcia działań, **zwłaszcza na obszarach, na których ludność i ekosystemy są narażone na wysoki poziom zanieczyszczeń**. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284²⁶ podkreślono rolę, jaką finansowanie unijne

publicznych i prywatnych, aby stały się przykładami dobrych praktyk i katalizatorami wdrażania planów ochrony powietrza i prawodawstwa na poziomie lokalnym, regionalnym, międzyregionalnym, krajowym i ponadnarodowym.

²⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

może odegrać w osiągnięciu celów polityki czystego powietrza. W związku z tym w ramach programu należy wspierać projekty, w tym strategiczne projekty zintegrowane, które mają potencjał do pozyskiwania środków publicznych i prywatnych, aby stały się przykładami dobrych praktyk i katalizatorami wdrażania planów ochrony powietrza i prawodawstwa na poziomie lokalnym, regionalnym, międzyregionalnym, krajowym i ponadnarodowym.

²⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

Poprawka 20

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 19

Tekst proponowany przez Komisję

(19) Ochrona i odbudowa środowiska **morskiego** jest jednym z ogólnych celów unijnej polityki ochrony środowiska. Program powinien wspierać: zarządzanie, ochronę, przywracanie i monitorowanie różnorodności biologicznej i ekosystemów **morskich**, w szczególności na obszarach morskich sieci Natura 2000, oraz ochronę gatunków zgodnie z ramami działań priorytetowych opracowanymi na podstawie dyrektywy 92/43/EWG; dążenie do osiągnięcia dobrego stanu środowiska zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE²⁸; działania na rzecz czystych i zdrowych mórz; oraz realizację europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym

Poprawka

(19) Ochrona i odbudowa środowiska **wodnego** jest jednym z ogólnych celów unijnej polityki ochrony środowiska. Program powinien wspierać: zarządzanie, ochronę, przywracanie i monitorowanie różnorodności biologicznej i ekosystemów **wodnych**, w szczególności na obszarach morskich sieci Natura 2000, oraz ochronę gatunków zgodnie z ramami działań priorytetowych opracowanymi na podstawie dyrektywy 92/43/EWG; dążenie do osiągnięcia dobrego stanu środowiska zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE²⁸; działania na rzecz czystych i zdrowych mórz; oraz realizację europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym

w szczególności w celu rozwiązania problemu zagubionych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich; oraz propagowanie zaangażowania Unii w międzynarodowe zarządzanie oceanami, które jest niezbędne do osiągnięcia celów agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 i do tego, by zagwarantować zdrowe oceany dla przyszłych pokoleń. Strategiczne projekty zintegrowane i strategiczne projekty ochrony przyrody w ramach programu powinny obejmować odpowiednie działania mające na celu ochronę środowiska **morskiego**.

²⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

w szczególności w celu rozwiązania problemu zagubionych narzędzi połowowych i innych odpadów morskich; oraz propagowanie zaangażowania Unii w międzynarodowe zarządzanie oceanami, które jest niezbędne do osiągnięcia celów agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 i do tego, by zagwarantować zdrowe oceany dla przyszłych pokoleń. Strategiczne projekty zintegrowane i strategiczne projekty ochrony przyrody w ramach programu powinny obejmować odpowiednie działania mające na celu ochronę środowiska **wodnego**.

²⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

Poprawka 21

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 19 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(19a) Obecny stan ochrony obszarów Natura 2000 na gruntach rolnych jest bardzo niski, co świadczy o tym, że obszary te nadal wymagają ochrony. Obecne płatności w ramach WPR dla obszarów Natura 2000 są najbardziej skuteczną metodą zachowania różnorodności biologicznej na obszarach rolnych^{28a}. Takie płatności są jednak niewystarczające i nie przedstawiają wysokiej wartości dla kapitału naturalnego. Aby zachęcić do ochrony środowiska na tych obszarach, należy zatem zwiększyć płatności w ramach WPR dla obszarów Natura 2000.

^{28a} G. Pe'er, S. Lakner, R. Müller, G. Passoni, V. Bontzorlos, D. Clough, F. Moreira, C. Azam, J. Berger, P. Bezak, A. Bonn, B. Hansjürgens, L. Hartmann, J. Kleemann, A. Lomba, A. Sahrbacher, S. Schindler, C. Schleyer, J. Schmidt, S. Schüler, C. Sirami, M. von Meyer-Höfer, and Y. Zinngrebe (2017). „Is the CAP Fit for purpose? An evidence-based fitness check assessment” [„Czy WPR spełnia swoje zadanie? Ocena adekwatności oparta na dowodach”] Lipsk, German Centre for Integrative Biodiversity Research (iDiv) Halle-Jena-Lipsk.

Poprawka 22

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 20

Tekst proponowany przez Komisję

(20) Poprawa zarządzania w dziedzinie ochrony środowiska, zmiany klimatu i powiązanych kwestii dotyczących przejścia na czystą energię wymaga zwiększenia udziału społeczeństwa obywatelskiego, w tym podnoszenia świadomości społecznej, zaangażowania **konsumentów** i **szerszego** udziału zainteresowanych stron, w tym organizacji pozarządowych, w konsultacjach i realizacji odnośnych polityk.

Poprawka

(20) Poprawa zarządzania w dziedzinie ochrony środowiska, zmiany klimatu i powiązanych kwestii dotyczących przejścia na czystą energię wymaga zwiększenia udziału społeczeństwa obywatelskiego, w tym podnoszenia świadomości społecznej, **także przy zastosowaniu strategii komunikacyjnej, która wykorzystuje nowe media i sieci społecznościowe, zaangażowania konsumentów oraz zwiększenia wielopoziomowego zaangażowania publicznego** i udziału zainteresowanych stron, w tym organizacji pozarządowych, w konsultacjach i realizacji odnośnych polityk. **Program powinien zatem wspierać wiele organizacji pozarządowych oraz sieci podmiotów nienastawionych na zysk, które realizują cel leżący w ogólnym interesie Unii i są aktywne przede wszystkim w obszarze działań na rzecz środowiska lub klimatu, poprzez przyznawanie – w sposób konkurencyjny i przejrzysty – dotacji na działalność, aby pomóc takim organizacjom**

pozarządowym, sieciom i podmiotom we wnoszeniu rzeczywistego wkładu w politykę Unii oraz budować i wzmacniać ich zdolności, tak by stawały się efektywniejszymi partnerami.

Poprawka 23

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 21

Tekst proponowany przez Komisję

(21) Poprawa zarządzania na wszystkich poziomach powinna być przekrojowym celem wszystkich podprogramów programu, a jednocześnie program powinien wspierać rozwój *i* wdrażanie prawodawstwa horyzontalnego dotyczącego zarządzania środowiskiem, w tym przepisów wdrażających Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska²⁹ Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ).

²⁹ Dz.U. L 124 z 17.5.2005, s. 4.

Poprawka

(21) Poprawa zarządzania na wszystkich poziomach powinna być przekrojowym celem wszystkich podprogramów programu, a jednocześnie program powinien wspierać rozwój, wdrażanie ***oraz skuteczne przestrzeganie i egzekwowanie dorobku prawnego w obszarze środowiska i klimatu, w szczególności*** prawodawstwa horyzontalnego dotyczącego zarządzania środowiskiem, w tym przepisów wdrażających Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ)^{29, 29a}, ***w tym również w odniesieniu do Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus.***

²⁹ Dz.U. L 124 z 17.5.2005, s. 4.

^{29a} [Rozporządzenie \(WE\) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty \(Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13\).](#)

Poprawka 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 22

Tekst proponowany przez Komisję

(22) W ramach programu należy przygotować i wspierać podmioty działające na rynku w przechodzeniu na czystą, energooszczędną, **niskoemisyjną** i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez testowanie nowych możliwości rynkowych, podnoszenie umiejętności zawodowych, ułatwianie konsumentom dostępu do zrównoważonych produktów i usług, zaangażowanie i wzmocnienie pozycji osób wpływających na decyzje konsumentów oraz testowanie nowych metod dostosowywania istniejących procesów i otoczenia biznesowego. Aby wspierać szerszą absorpcję rynkową zrównoważonych rozwiązań, należy zwiększać ogólną akceptację społeczną i propagować zaangażowanie odbiorców.

Poprawka

(22) W ramach programu należy przygotować i wspierać podmioty działające na rynku w przechodzeniu na czystą, energooszczędną, **neutralną emisyjnie** i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez testowanie nowych możliwości rynkowych, podnoszenie umiejętności zawodowych, ułatwianie konsumentom dostępu do zrównoważonych produktów i usług, zaangażowanie i wzmocnienie pozycji osób wpływających na decyzje konsumentów oraz testowanie nowych metod dostosowywania istniejących procesów i otoczenia biznesowego. Aby wspierać szerszą absorpcję rynkową zrównoważonych rozwiązań, należy zwiększać ogólną akceptację społeczną i propagować zaangażowanie odbiorców.

Poprawka 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 22 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(22a) Program ma wspierać demonstrację technik, podejść i najlepszych praktyk, które mogą być powielane i stosowane na większą skalę. Innowacyjne rozwiązania przyczyniłyby się do poprawy efektywności środowiskowej i zrównoważenia środowiskowego, w szczególności do rozwoju zrównoważonych praktyk rolniczych w obszarach działalności obejmujących klimat, wodę, glebę, różnorodność biologiczną i odpady. Należy w związku z tym uwypuklić synergię z innymi programami

i strategiami politycznymi, takimi jak europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa oraz unijny system ekozarządzania i audytu.

Poprawka 26

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 23

Tekst proponowany przez Komisję

(23) Na poziomie Unii duże inwestycje w działania w zakresie ochrony środowiska i klimatu są finansowane głównie przez unijne programy finansowania (*uwzględnianie* kwestii środowiska i klimatu w innych politykach). Odgrywające rolę katalizatora strategiczne projekty zintegrowane oraz strategiczne projekty ochrony przyrody, które zostaną opracowane w ramach programu, powinny wykorzystywać możliwości pozyskiwania środków w ramach programów finansowania oraz innych źródeł finansowania, takich jak fundusze krajowe, oraz tworzyć synergie.

Poprawka

(23) Na poziomie Unii duże inwestycje w działania w zakresie ochrony środowiska i klimatu są finansowane głównie przez unijne programy finansowania. *W związku z tym należy koniecznie zintensyfikować działania na rzecz uwzględniania* kwestii środowiska i klimatu w innych politykach, *zapewnić zrównoważoność, różnorodność biologiczną i odporność na zmianę klimatu w ramach innych unijnych programów finansowania, a także włączenie do wszystkich instrumentów UE gwarancji zrównoważonego rozwoju. Komisja powinna posiadać uprawnienia do przyjęcia wspólnej metodyki i powinna podjąć skuteczne środki w celu zadbania o to, by inne programy i strategie Unii nie miały negatywnych skutków dla projektów LIFE.* Odgrywające rolę katalizatora strategiczne projekty zintegrowane oraz strategiczne projekty ochrony przyrody, które zostaną opracowane w ramach programu, powinny wykorzystywać możliwości pozyskiwania środków w ramach programów finansowania oraz innych źródeł finansowania, takich jak fundusze krajowe, oraz tworzyć synergie.

Poprawka 27

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 23 a (nowy)

(23a) Powodzenie strategicznych projektów ochrony przyrody oraz strategicznych projektów zintegrowanych zależy od ścisłej współpracy między władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz podmiotami niepaństwowymi, których dotyczą cele programu. Należy zatem stosować zasady przejrzystości i upubliczniania w odniesieniu do decyzji dotyczących opracowywania, realizacji, oceny i monitorowania projektów, w szczególności w przypadku uwzględniania odnośnych kwestii w innych politykach lub gdy w grę wchodzi wiele źródeł finansowania.

Poprawka 28

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 24

(24) Niniejszy program, który jest odzwierciedleniem znaczenia, jakie ma przeciwdziałanie zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii do realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju ONZ, przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w innych politykach i do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest przeznaczenie 25 % wydatków z budżetu UE na cele związane z klimatem. Oczekuje się, że w ramach działań objętych programem 61 % ogólnej puli środków finansowych programu będzie przeznaczonych na osiągnięcie celów w zakresie klimatu. W trakcie przygotowania i realizacji programu zidentyfikowane zostaną odpowiednie działania, które zostaną poddane ponownej ocenie w ramach stosownych procedur

(24) Niniejszy program, który jest odzwierciedleniem znaczenia, jakie ma przeciwdziałanie zmianie klimatu ***w skoordynowany i ambitny sposób***, zgodnie z zobowiązaniami Unii do realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju ONZ, przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w innych politykach i do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest przeznaczenie ***co najmniej*** 25 % wydatków z budżetu UE na cele związane z klimatem ***w WRF na lata 2021–2027, oraz celu rocznego na poziomie 30 % jak najszybciej, a najpóźniej do 2027 r.*** Oczekuje się, że w ramach działań objętych programem [61 %] ogólnej puli środków finansowych programu będzie przeznaczonych na osiągnięcie celów w zakresie klimatu. W trakcie

oceny i przeglądu.

przygotowania i realizacji programu zidentyfikowane zostaną odpowiednie działania, które zostaną poddane ponownej ocenie w ramach stosownych procedur oceny i przeglądu.

Poprawka 29

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 25

Tekst proponowany przez Komisję

(25) Przy wdrażaniu programu należy odpowiednio uwzględnić strategię dla regionów najbardziej oddalonych w świetle art. 349 TFUE oraz ich szczególne potrzeby i zagrożenia dla tych regionów. Należy również uwzględnić inne polityki Unii poza strategiami dotyczącymi środowiska, klimatu i odpowiednich aspektów przejścia na czystą energię.

Poprawka

(25) Przy wdrażaniu programu należy odpowiednio uwzględnić strategię dla regionów najbardziej oddalonych w świetle art. 349 TFUE oraz ich szczególne potrzeby i zagrożenia dla tych regionów. **W związku z tym należy odpowiednio wzmocnić finansowanie ze strony Unii i państw członkowskich.** Należy również uwzględnić inne polityki Unii poza strategiami dotyczącymi środowiska, klimatu i odpowiednich aspektów przejścia na czystą energię.

Poprawka 30

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 26

Tekst proponowany przez Komisję

(26) W celu wsparcia procesu realizacji programu Komisja powinna współpracować z krajowymi punktami kontaktowymi programu, organizować seminaria i warsztaty, publikować wykazy projektów finansowanych w ramach programu lub podejmować inne działania **mające na celu rozpowszechnianie rezultatów** projektów oraz **ulatanie wymiany** doświadczeń, wiedzy i najlepszych praktyk oraz powielanie rezultatów projektów w całej Unii. Takie działania powinny być ukierunkowane

Poprawka

(26) W celu wsparcia procesu realizacji programu Komisja powinna współpracować z krajowymi **regionalnymi i lokalnymi** punktami kontaktowymi programu, **między innymi przy tworzeniu sieci doradztwa na szczeblu lokalnym, aby ułatwić opracowanie projektów o wysokiej wartości dodanej i skutkach politycznych, a także zadbać o dostarczanie informacji na temat finansowania uzupełniającego, możliwości przenoszenia projektów oraz długoterminowej zrównoważoności; Komisja powinna także** organizować

w szczególności na państwa członkowskie o niskiej absorpcji funduszy oraz ułatwiać komunikację i współpracę między beneficjentami projektów, wnioskodawcami lub zainteresowanymi stronami zakończonych i trwających projektów w tej samej dziedzinie.

seminaria i warsztaty, publikować wykazy projektów finansowanych w ramach programu lub podejmować inne działania, ***takie jak kampanie medialne, aby lepiej rozpowszechniać rezultaty*** projektów oraz ***ułatwiać wymianę*** doświadczeń, wiedzy i najlepszych praktyk oraz powielanie rezultatów projektów w całej Unii, ***i tym samym propagować współpracę i komunikację***. Takie działania powinny być ukierunkowane w szczególności na państwa członkowskie o niskiej absorpcji funduszy oraz ułatwiać komunikację i współpracę między beneficjentami projektów, wnioskodawcami lub zainteresowanymi stronami zakończonych i trwających projektów w tej samej dziedzinie. ***Istotne jest, aby taka komunikacja i współpraca obejmowały również władze i zainteresowane strony na szczeblu lokalnym i regionalnym.***

Poprawka 31

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 28 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(28a) Minimalnym i maksymalnym poziomom współfinansowania należy nadać wartości konieczne do zachowania skutecznego poziomu wsparcia udzielanego w ramach programu, przy jednoczesnym uwzględnieniu niezbędnej elastyczności i zdolności dostosowawczych, które są potrzebne, by reagować na obecne zróżnicowanie działań i podmiotów.

Poprawka 32

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 31

(31) Rodzaje finansowania oraz metody wykonywania wybiera się na podstawie ich potencjału pod względem osiągania celów szczegółowych działań oraz możliwości uzyskania rezultatów, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz ryzyka niezgodności z przepisami. Jeśli chodzi o dotacje, powyższa zasada powinna obejmować rozważenie możliwości zastosowania płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i skali kosztów jednostkowych.

(31) Rodzaje finansowania oraz metody wykonywania wybiera się na podstawie ich potencjału pod względem osiągania celów szczegółowych działań oraz możliwości uzyskania rezultatów, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz ryzyka niezgodności z przepisami. Jeśli chodzi o dotacje, powyższa zasada powinna obejmować rozważenie możliwości zastosowania płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i skali kosztów jednostkowych. ***Komisja powinna zapewniać czytelną realizację i wspierać autentyczne uproszczenie procedur obowiązujących wykonawców projektów.***

Poprawka 33

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 36 a (nowy)

(36a) W celu zapewnienia, by wsparcie udzielane w ramach programu i realizacja tego programu były spójne z politykami i priorytetami Unii oraz stanowiły uzupełnienie innych unijnych instrumentów finansowych, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez przyjęcie wieloletnich programów prac. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych,

instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

Poprawka 34

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 38

Tekst proponowany przez Komisję

(38) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a w szczególności **wspieranie zrównoważonego rozwoju oraz** osiągnięcia celów i celów końcowych określonych w prawodawstwie, strategiach, planach lub zobowiązaniach międzynarodowych dotyczących środowiska, klimatu i odpowiednich aspektów **czystej energii** nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast, ze względu na zakres i skutki niniejszego rozporządzenia, możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie unijnym, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

Poprawka

(38) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a w szczególności **przyczynienie się do wysokiego poziomu ochrony środowiska i ambitnych działań w dziedzinie klimatu przy dobrym zarządzaniu i z zastosowaniem podejścia z udziałem wielu zainteresowanych stron, a także do** osiągnięcia celów i celów końcowych określonych w prawodawstwie, strategiach, planach lub zobowiązaniach międzynarodowych dotyczących środowiska, **różnorodności biologicznej, klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym i odpowiednich aspektów energii odnawialnej i efektywności energetycznej** nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast, ze względu na zakres i skutki niniejszego rozporządzenia, możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie unijnym, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

Poprawka 35

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) („program”).

Poprawka

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) („program”) **na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.**

Poprawka 36

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 1 – akapit 2

Tekst proponowany przez Komisję

Określa ono cele programu, budżet na **lata 2021–2027**, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Poprawka

Określa ono cele programu, budżet na **ten okres**, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Poprawka 37

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 2 – akapit 1 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1) „strategiczne projekty ochrony przyrody” oznaczają projekty, które sprzyjają osiągnięciu unijnych celów w zakresie przyrody i różnorodności biologicznej poprzez realizację w **państwach członkowskich** spójnych programów działań, **aby uwzględnić te cele i priorytety** w innych politykach i instrumentach finansowania m.in. poprzez skoordynowaną realizację priorytetowych ram działań ustanowionych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG;

Poprawka

1) „strategiczne projekty ochrony przyrody” oznaczają projekty, które sprzyjają osiągnięciu unijnych celów w zakresie przyrody i różnorodności biologicznej poprzez realizację spójnych programów działań, w **szczególności przez uwzględnianie tych celów i priorytetów** w innych politykach i instrumentach finansowania m.in. poprzez skoordynowaną realizację priorytetowych ram działań ustanowionych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG;

Poprawka 103

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 3 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Celem ogólnym programu jest wspieranie przejścia w kierunku czystej, energooszczędnej, **niskoemisyjnej** i odpornej na zmiany klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym **m.in. poprzez przejście na czystą energię, ochronę i poprawę** jakości środowiska oraz zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej, a tym samym przyczynienie się do zrównoważonego rozwoju.

Poprawka

1. Celem ogólnym programu jest wspieranie w **ramach sprawiedliwej transformacji** przejścia w kierunku czystej, energooszczędnej, **neutralnej emisyjnie** i odpornej na zmiany klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym, **ochrona i poprawa** jakości środowiska oraz zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej **i degradacji ekosystemów**, a tym samym przyczynienie się do zrównoważonego rozwoju.

Poprawka 39

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 3 – ustęp 2 – litera a

Tekst proponowany przez Komisję

a) opracowanie, demonstracja i propagowanie innowacyjnych technik i metod realizacji celów polityki i przepisów Unii w dziedzinie środowiska i klimatu, w tym przejścia na czystą energię, oraz przyczynienie się do stosowania najlepszych praktyk związanych z przyrodą i różnorodnością biologiczną;

Poprawka

a) opracowanie, demonstracja i propagowanie innowacyjnych technik i metod realizacji celów polityki i przepisów Unii w dziedzinie środowiska i klimatu, w tym przejścia na czystą, **odnawialną** energię **i poprawy efektywności energetycznej**, oraz przyczynienie się do **rozwoju bazy wiedzy, skutecznego zarządzania i** stosowania najlepszych praktyk związanych z przyrodą i różnorodnością biologiczną, **m.in. przez wspieranie sieci Natura 2000;**

Poprawka 40

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 3 – ustęp 2 – litera b

Tekst proponowany przez Komisję

b) wspieranie rozwoju, realizacji, monitorowania i egzekwowania odpowiednich przepisów i polityk Unii **m.in. poprzez** poprawę zarządzania **dzięki zwiększeniu** potencjału podmiotów publicznych i prywatnych oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;

Poprawka

b) wspieranie rozwoju, realizacji, monitorowania, **skutecznego przestrzegania** i egzekwowania odpowiednich przepisów i polityk Unii, **w szczególności poprzez wspieranie realizacji ogólnych programów działania Unii w zakresie środowiska przyjętych na podstawie art. 192 ust. 3 TFUE i** poprawę zarządzania w **zakresie środowiska i klimatu na wszystkich szczeblach, w tym przez zwiększenie** potencjału podmiotów publicznych i prywatnych oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;

Poprawka 41

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 5 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi **5 450 000 000** EUR według cen bieżących.

Poprawka

1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi **6 442 000 000 EUR w cenach z 2018 r. (7 272 000 000 EUR** według cen bieżących).

Poprawka 42

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 5 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Szacunkowy podział kwoty, o której mowa w ust. 1, jest następujący:
a) **3 500 000 000** EUR na dziedzinę

Poprawka

2. Szacunkowy podział kwoty, o której mowa w ust. 1, jest następujący:
a) **4 715 000 000 EUR w cenach z 2018 r. (5 322 000 000 EUR według cen**

„Środowisko”, w tym:

1) **2 150 000 000** EUR na podprogram „Przyroda i różnorodność biologiczna” oraz

2) **1 350 000 000** EUR na podprogram „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”;

b) **1 950 000 000** EUR na dziedzinę „Działania w dziedzinie klimatu”, w tym:

1) **950 000 000** EUR na podprogram „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej” oraz

2) **1 000 000 000** EUR na podprogram „Przejście na czystą energię”.

bieżących, co stanowi 73,2 % łącznej puli środków programu), na dziedzinę „Środowisko”, w tym:

1) **2 829 000 000 EUR w cenach z 2018 r. (3 261 420 000 EUR według cen bieżących, co stanowi 44,9% łącznej puli środków programu),** na podprogram „Przyroda i różnorodność biologiczna” oraz

2) **1 886 000 000 EUR w cenach z 2018 r. (2 060 580 000 EUR według cen bieżących, co stanowi 28,3% łącznej puli środków programu),** na podprogram „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”;

b) **1 950 000 000** EUR na dziedzinę „Działania w dziedzinie klimatu”, w tym:

1) **950 000 000** EUR na podprogram „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej” oraz

2) **1 000 000 000** EUR na podprogram „Przejście na czystą energię”.

Poprawka 43

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 6 – ustęp 1 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

1. **Program** jest otwarty dla następujących państw trzecich:

Poprawka

1. **Pod warunkiem zachowania pełnej zgodności z wszystkimi zasadami i przepisami dotyczącymi programu** jest otwarty dla następujących państw trzecich:

Poprawka 44

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 6 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 6a

Współpraca międzynarodowa

W trakcie realizacji programu możliwa jest współpraca z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi i z ich instytucjami i organami, jeśli będzie to konieczne do osiągnięcia celów ogólnych określonych w art. 3.

Poprawka 45

**Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 7**

Tekst proponowany przez Komisję

Program jest realizowany w sposób zapewniający jego spójność z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Europejskim Funduszem Społecznym+, Funduszem Spójności, Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim, programem „Horyzont Europa”, instrumentem „Łącząc Europę” i funduszem InvestEU w celu stworzenia synergii, szczególnie jeśli chodzi o strategiczne projekty ochrony przyrody i strategiczne projekty zintegrowane, a także w celu wsparcia wykorzystywania i powielania rozwiązań opracowanych w ramach programu.

Poprawka

Komisja zapewnia jednolitą realizację programu, a ponadto Komisja i państwa członkowskie zapewniają spójność i ***koordynację działań z*** Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Europejskim Funduszem Społecznym, Funduszem Spójności, Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim, programem „Horyzont Europa”, instrumentem „Łącząc Europę”, ***innowacyjnym funduszem na rzecz systemu handlu emisjami*** i Funduszem InvestEU w celu stworzenia synergii, szczególnie jeśli chodzi o strategiczne projekty ochrony przyrody i strategiczne projekty zintegrowane, a także w celu wsparcia wykorzystywania i powielania rozwiązań opracowanych w ramach programu. ***Komisja i państwa członkowskie zapewniają komplementarność na wszystkich szczeblach. Komisja określa konkretne działania i uruchamia środki z odpowiedniego źródła finansowania w ramach innych programów unijnych***

oraz umożliwia skoordynowane i spójne wdrożenie działań uzupełniających finansowanych z innych źródeł.

Poprawka 104

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 8 – ustęp 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1a. Program realizowany jest w ramach sprawiedliwej transformacji, dzięki czemu zainteresowane społeczności i terytoria są włączane w opracowywanie i wdrażanie projektów, w szczególności na drodze konsultacji i dialogu.

Or. en

Poprawka 46

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 10 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Projekty w ramach podprogramu „Przyroda i różnorodność biologiczna” dotyczące zarządzania obszarami Natura 2000, ich odbudowy i monitorowania zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE, ***są objęte wsparciem zgodnie z ramami*** działań priorytetowych ***ustalonymi*** na podstawie dyrektywy 92/43/EWG.

3. Projekty w ramach podprogramu „Przyroda i różnorodność biologiczna” dotyczące zarządzania obszarami Natura 2000, ich odbudowy i monitorowania zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE, ***uwzględniają priorytety określone w krajowych i regionalnych planach, strategiach i politykach, między innymi w ramach*** działań priorytetowych ***ustalonych*** na podstawie dyrektywy 92/43/EWG.

Poprawka 47

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 10 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

4. Dotacje mogą finansować działania poza **Unią**, pod warunkiem że projekty te realizują unijne cele w zakresie środowiska i klimatu, a działania poza Unią są potrzebne, aby zapewnić skuteczność interwencji prowadzonych na terytoriach państw członkowskich.

Poprawka

4. Dotacje mogą finansować działania poza **państwem członkowskim lub zależnym od niego krajem lub terytorium zamorskim**, pod warunkiem że projekty te realizują unijne cele w zakresie środowiska i klimatu, a działania poza Unią są potrzebne, aby zapewnić skuteczność interwencji prowadzonych na terytoriach państw członkowskich **lub w kraju lub na terytorium zamorskim, lub aby wesprzeć porozumienia międzynarodowe, których Unia jest stroną.**

Poprawka 48

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 11 – ustęp 2 – litera a – punkt 3

Tekst proponowany przez Komisję

3) inne państwa trzecie wymienione w **programie** prac zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4–6;

Poprawka

3) inne państwa trzecie wymienione w **wieloletnich programach** prac zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4–6;

Poprawka 49

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 11 – ustęp 6 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

6a. W celu zapewnienia skutecznego wykorzystania środków pochodzących z programu oraz wydajnego udziału podmiotów prawnych, o których mowa w ust. 4, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 21 uzupełniających niniejszy artykuł przez określenie zakresu, w jakim udział tych podmiotów prawnych

w polityce środowiskowej i klimatycznej Unii jest wystarczający, by uznać je za kwalifikujące się do udziału w programie.

Poprawka 50

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 12 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 12a

Procedura składania i wyboru projektów

1. W programie wprowadza się następujące procedury składania i wyboru projektów:

a) uproszczona, dwuetapowa procedura polegająca na złożeniu i ocenie streszczenia projektu, a następnie na złożeniu pełnego wniosku przez kandydatów, których projekty zostały wstępnie wybrane;

b) standardowa, jednoetapowa procedura polegająca na złożeniu pełnego wniosku i jego ocenie. W przypadku wyboru procedury standardowej zamiast uproszczonej w programie prac podaje się uzasadnienie tego wyboru z uwzględnieniem utrudnień organizacyjnych i operacyjnych właściwych dla poszczególnych podprogramów oraz, w stosownym przypadku, dla poszczególnych zaproszeń do składania wniosków.

2. Dla celów ust. 1 „streszczenie” oznacza tekst o długości maksymalnie dziesięciu stron, zawierający opis zawartości projektu, potencjalnego partnera lub potencjalnych partnerów, możliwych utrudnień i związanego z nimi planu awaryjnego oraz obranej strategii zapewnienia trwałości rezultatów projektu po jego zakończeniu, a także formularze administracyjne odnoszące się do beneficjentów biorących udział w projekcie oraz szczegółowy budżet

projektu.

Poprawka 51

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 13

Tekst proponowany przez Komisję

Artykuł 13

Kryteria wyboru

Kryteria wyboru są **określane** w zaproszeniach do składania wniosków i uwzględniają, co następuje:

- a) projekty finansowane z programu **są realizowane w taki sposób, aby nie utrudniać** osiągnięcia celów programu dotyczących środowiska, klimatu lub stosownych aspektów czystej energii oraz, w **miarę możliwości**, służą propagowaniu zielonych zamówień publicznych;
- b) pierwszeństwo mają projekty, które przynoszą wspólne korzyści i sprzyjają synergii między podprogramami, o których mowa w art. 4;
- c) **pierwszeństwo mają** projekty o najwyższym potencjale pod względem powielenia i absorpcji przez sektor publiczny lub prywatny bądź uruchomienia największych inwestycji lub zasobów finansowych (potencjał katalizowania);
- d) należy zapewnić powielenie rezultatów standardowego projektu działań;

Poprawka

Artykuł 13

Kryteria wyboru

Kryteria wyboru są **definiowane** w **wieloletnich programach prac, określonych w art. 17, i** w zaproszeniach do składania wniosków i uwzględniają, co następuje:

- a) projekty finansowane z programu **nie utrudniają** osiągnięcia celów programu dotyczących środowiska, klimatu lub stosownych aspektów czystej energii oraz, **o ile jest to możliwe**, służą propagowaniu zielonych zamówień publicznych;
- aa) projekty zapewniają podejście racjonalne pod względem kosztów oraz są spójne pod względem technicznym i finansowym;**
- ab) pierwszeństwo mają projekty o najwyższym potencjale przyczynienia się do osiągnięcia celów określonych w art. 3;**
- b) pierwszeństwo mają projekty, które przynoszą wspólne korzyści i sprzyjają synergii między podprogramami, o których mowa w art. 4;
- c) **dodatkowe punkty w ramach oceny otrzymują** projekty o najwyższym potencjale pod względem powielenia i absorpcji przez sektor publiczny lub prywatny bądź uruchomienia największych inwestycji lub zasobów finansowych (potencjał katalizowania);
- d) należy zapewnić powielenie rezultatów standardowego projektu działań;

e) dodatkowe punkty w ramach oceny otrzymają projekty, które opierają się na rezultatach innych projektów finansowanych z programu lub innych środków unijnych, lub zakładają wykorzystanie ich na większą skalę;

f) w stosownych przypadkach szczególną uwagę zwraca się na projekty na obszarach geograficznych o szczególnych potrzebach lub zagrożeniach, takich jak obszary o szczególnych wyzwaniach środowiskowych lub ograniczeniach naturalnych, obszary transgraniczne bądź regiony najbardziej oddalone.

e) dodatkowe punkty w ramach oceny otrzymają projekty, które opierają się na rezultatach innych projektów finansowanych z programu lub innych środków unijnych, lub zakładają wykorzystanie ich na większą skalę;

f) w stosownych przypadkach szczególną uwagę zwraca się na **równowagę biogeograficzną projektów oraz na** projekty na obszarach geograficznych o szczególnych potrzebach lub zagrożeniach, takich jak obszary o szczególnych wyzwaniach środowiskowych lub ograniczeniach naturalnych, obszary transgraniczne, **obszary o dużej wartości przyrodniczej** bądź regiony najbardziej oddalone.

Poprawka 52

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 15 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład w ramach programu LIFE, pod warunkiem że wkład z obu programów nie pokrywa tych samych kosztów. Do każdego wkładu w dane działanie zastosowanie mają przepisy dotyczące odpowiedniego unijnego programu, z którego pochodzi ten wkład. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać całkowitych kosztów kwalifikowalnych działania, a wsparcie z różnych programów Unii można obliczać proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

Poprawka

1. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład w ramach programu LIFE, pod warunkiem że wkład z obu programów nie pokrywa tych samych kosztów. **Aby kwalifikować się do otrzymania wkładów z niniejszego programu, działania, które były finansowane z innych programów unijnych, nie mogły być realizowane w sposób utrudniający osiągnięcie celów dotyczących środowiska lub klimatu określonych w art. 3.** Do każdego wkładu w dane działanie zastosowanie mają przepisy dotyczące odpowiedniego unijnego programu, z którego pochodzi ten wkład. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać całkowitych kosztów kwalifikowalnych działania, a wsparcie z różnych programów Unii można obliczać proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

Poprawka 53

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 15 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Działania, którym przyznano certyfikat pieczęci doskonałości, lub które spełniają wszystkie następujące warunki porównawcze:

- a) zostały ocenione w ramach zaproszenia do składania wniosków w ramach programu;
- b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków;
- c) nie mogą zostać sfinansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe.

mogą otrzymać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego+, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zgodnie z art. [67] ust. 5 rozporządzenia (UE) nr XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] i art. [8] rozporządzenia (UE) nr XX [w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej], pod warunkiem że działania te są zgodne z celami danego programu. Zastosowanie mają przepisy dotyczące funduszu, z którego pochodzi wsparcie.

Poprawka

2. Działania, którym przyznano certyfikat pieczęci doskonałości, lub które spełniają wszystkie następujące warunki porównawcze:

- a) zostały ocenione w ramach zaproszenia do składania wniosków w ramach programu;
- b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków;
- c) nie mogą zostać sfinansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe;

mogą otrzymać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego+, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zgodnie z art. [67] ust. 5 rozporządzenia (UE) nr XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] i art. [8] rozporządzenia (UE) nr XX [w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej], pod warunkiem że działania te są zgodne z celami i **kryteriami kwalifikowalności** danego programu. Zastosowanie mają przepisy dotyczące funduszu, z którego pochodzi wsparcie.

Poprawka 54

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 16 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Działania łączone w ramach niniejszego programu realizowane są zgodnie z [rozporządzeniem w sprawie InvestEU] oraz tytułem X rozporządzenia finansowego.

Działania łączone w ramach niniejszego programu realizowane są zgodnie z [rozporządzeniem w sprawie InvestEU] oraz tytułem X rozporządzenia finansowego, z ***należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących zrównoważoności i przejrzystości.***

Poprawka 55

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 17 – nagłówek

Tekst proponowany przez Komisję

Program prac

Poprawka

Wieloletni program prac

Poprawka 56

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 17 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Program jest realizowany w ramach co najmniej dwóch wieloletnich programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego.
W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.

Poprawka

1. Program jest realizowany w ramach co najmniej dwóch wieloletnich programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego.
Komisja jest upoważniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 21 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez przyjęcie wspomnianych wieloletnich programów prac.

Poprawka 57

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 17 – ustęp 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1a. Podczas przygotowywania wieloletnich programów prac Komisja zapewnia odpowiednie konsultacje ze współprawodawcami i zainteresowanymi podmiotami, w tym organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

Poprawka 58

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 17 – ustęp 2 – litera a a (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

aa) maksymalne i minimalne poziomy współfinansowania działań, zróżnicowane dla podprogramów określonych w art. 4 i kwalifikujących się działań określonych w art. 10, w odniesieniu do których dla działań, o których mowa w art. 10 ust. 2 lit. a), b) i d) , łączny maksymalny poziom współfinansowania w pierwszym wieloletnim programie prac wynosi maksymalnie [60 %] kosztów kwalifikowalnych i [75 %] w przypadku projektów finansowanych w ramach podprogramu „Przyroda i różnorodność biologiczna”, dotyczących siedlisk lub gatunków priorytetowych dla wdrożenia dyrektywy 92/43/EWG lub gatunków ptaków uznanych za priorytetowe w zakresie finansowania przez Komitet ds. Dostosowania do Postępu Naukowo-Technicznego utworzony zgodnie z art. 16 dyrektywy 2009/147/WE, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celu ochrony;

Poprawka 59

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 17 – ustęp 2 – litera a b (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

ab) maksymalną kwotę ogólną

zarezerwowaną na działania łączone;

Poprawka 60

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 17 – ustęp 2 – litera d a (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

*da) orientacyjne terminy publikowania
zaproszeń do składania wniosków na
okres objęty wieloletnim programem prac;*

Poprawka 61

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 17 – ustęp 2 – litera d b (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

*db) techniczną metodykę procedury
składania i wyboru projektów oraz
kryteria wyboru i przyznawania dotacji
określone w art. 13.*

Poprawka 62

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 17 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

*2a. Czas trwania pierwszego
wieloletniego programu prac wynosi
cztery lata, a czas trwania drugiego
wieloletniego programu prac – trzy lata.*

Poprawka 63

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 17 – ustęp 2 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2b. Komisja zapewnia, aby niewykorzystane środki w ramach danego zaproszenia do składania wniosków zostały rozdzielone na różne rodzaje działań, o których mowa w art. 10 ust. 2.

Poprawka 64

**Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 17 – ustęp 2 c (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2c. Przy opracowywaniu wieloletnich programów prac Komisja zapewnia konsultacje z zainteresowanymi stronami.

Poprawka 65

**Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 19 – ustęp 1**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym, **z należyтым uwzględnieniem spójności, synergii, unijnej wartości dodanej i długotrwałej zrównoważoności, i przy zastosowaniu priorytetów odpowiedniego programu działań w zakresie środowiska.**

Poprawka 66

**Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 19 – ustęp 2**

2. Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu **czterech** lat od rozpoczęcia realizacji programu.

2. Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu **trzech** lat od rozpoczęcia realizacji programu, **i wykorzystuje się w niej wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu określone zgodnie z załącznikiem II. Ocenie towarzyszy w razie konieczności wniosek o zmianę niniejszego rozporządzenia.**

Ocena obejmuje co najmniej następujące elementy:

- a) jakościowe i ilościowe aspekty realizacji programu;**
- b) efektywność wykorzystania zasobów;**
- c) stopień, w jakim osiągnięto cele wszystkich środków, określając, w miarę możliwości, wyniki i skutki,**
- d) rzeczywisty lub spodziewany sukces projektów w pozyskiwaniu innych unijnych środków, przy uwzględnieniu, w szczególności, korzyści wynikających ze zwiększonej spójności z innymi unijnymi instrumentami finansowymi;**
- e) zakres, w jakim osiągnięto synergie między celami oraz komplementarność programu i innych stosownych programów Unii;**
- f) unijną wartość dodaną i długofalowe skutki programu, z myślą o podjęciu decyzji o wznowieniu, zmianie lub zawieszeniu środków;**
- g) zakres, w jakim zaangażowane były zainteresowane strony;**
- h) ilościową i jakościową analizę wkładu programu w stan ochrony siedlisk i gatunków wymienionych w dyrektywach 92/43/EWG i 2009/147/WE.**

Poprawka 67

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 19 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1 akapit drugi, Komisja przeprowadza ocenę końcową programu.

Poprawka

3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1 akapit drugi, Komisja przeprowadza ocenę końcową programu, **którą uzupełnia sprawozdanie z zewnętrznej i niezależnej oceny ex-post obejmujące realizację i wyniki programu.**

Poprawka 68

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 19 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Poprawka

4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.
Komisja podaje wyniki oceny do wiadomości publicznej.

Poprawka 69

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 20 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania projektów i ich wyników) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji

Poprawka

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania projektów i ich wyników) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji

skierowanych do różnych grup odbiorców,
w tym do mediów i opinii publicznej.

skierowanych do różnych grup odbiorców,
w tym do mediów i opinii publicznej.

W tym celu odbiorcy używają logo programu, przedstawione w załączniku IIa, we wszystkich działaniach komunikacyjnych; logo to umieszcza się także na widocznych dla wszystkich tablicach ogłoszeń w strategicznych miejscach. Wszelkie dobra trwale nabyte w ramach programu muszą być opatrzone logo programu, z wyjątkiem przypadków wymienionych przez Komisję.

Poprawka 70

Wniosek dotyczący rozporządzenia Artykuł 23 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

4. Środki powracające z instrumentów finansowych ustanowionych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1293/2013 *mogą być inwestowane w instrumenty finansowe ustanowione* w ramach [funduszu InvestEU].

Poprawka

4. Środki powracające z instrumentów finansowych ustanowionych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1293/2013 *są ponownie przydzielane na poszczególne działania* w ramach *niniejszego programu*.

Poprawka 71

Wniosek dotyczący rozporządzenia Załącznik II – punkt 2 – podpunkt 2.1 – tiret 3 a (nowe)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- *chemikalia*

Poprawka 72

Wniosek dotyczący rozporządzenia Załącznik II – punkt 2 – podpunkt 2.1 – tiret 5 a (nowe)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- ***hałas***

Poprawka 73

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik II – punkt 2 – podpunkt 2.1 – tiret 5 b (nowe)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- ***wykorzystanie zasobów
i zasobooszczędność***

Poprawka 74

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik – punkt 2 – podpunkt 2.2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2.2a. świadomość społeczna

Poprawka 75

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik II a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

ZAŁĄCZNIK IIa

Logo programu

